

Sygn. akt I CSKP 62/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Monika Koba

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

Protokolant Justyna Kosińska

w sprawie z powództwa M. sp. z o.o. w R.
przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Cyfryzacji,
Wojewodę (...) i Wojewodę (...)
o ochronę praw autorskich,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 13 maja 2021 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 2 października 2018 r., sygn. akt VI ACa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania
i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

M. sp. z o.o. w R. w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji (obecnie Ministrowi Cyfryzacji) domagała się zapłaty kwoty 72 707,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za bezprawne korzystanie przez pozwanego z programu „Ł.” za okres od dnia 19 lutego 2007 r. do dnia 18 listopada 2007 r. W toku procesu powódka rozszerzyła powództwo żądając ponadto zasądzenia od Skarbu Państwa - Wojewody (...) oraz Skarbu Państwa – Wojewody (...) kwot po 25 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2016 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za bezprawne korzystanie z programu Ł. w okresie od dnia 1 listopada 2014 r. do dnia 31 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 28 września 2016 r. uwzględnił powództwo w części w ten sposób, że zasądził na rzecz powódki od Skarbu Państwa - Ministra Cyfryzacji kwotę 45 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 września 2016 r. do dnia zapłaty, od Skarbu Państwa - Wojewody (...) kwotę 25 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 września 2016 r. do dnia zapłaty i od Skarbu Państwa - Wojewody (...) kwotę 25 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 września 2016 r. do dnia zapłaty. Ustalił, że w dniu 22 listopada 1995 r. została zawarta umowa pomiędzy Skarbem Państwa - Ministrem Spraw Wewnętrznych jako zleceniodawcą a M. sp. z o.o. w R. jako zleceniobiorcą, której przedmiotem było wykonanie oprogramowania wraz z dokumentacją monitora teletransmisji do łączności pomiędzy komputerami I. – M. pracującymi w sieci PESEL. W umowie wskazano, że zleceniodawca kupuje, a zleceniobiorca sprzedaje prawa określone w ust. 1 pkt 2 umowy za cenę w wysokości 15 000 zł. Zleceniobiorca zobowiązał się zapewnić płatny serwis gwarancyjny w okresie 5 lat po upływie okresu gwarancyjnego. Strony wskazały, że zleceniobiorca zachowuje prawa autorskie do wykonanego oprogramowania. Program Ł. - oprogramowanie do teletransmisji do Systemu Zarządzania Baza Danych SZBD J. - został napisany przez pracownika powódki spółki G. P. w 1995 r. na zamówienie Skarbu Państwa z przeznaczeniem do obsługi systemu PESEL. Skarb Państwa - Minister Spraw Wewnętrznych, a następnie Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji korzystali z programu Ł. od 1995 r. i korzystają do chwili obecnej. Program ten był wykorzystywany również

przez Skarb Państwa - Wojewodę (...) oraz Skarb Państwa - Wojewodę (...) Oprogramowanie to było zgodnie z dyspozycją Ministra Spraw Wewnętrznych było wykorzystywane do dnia 31 marca 2015 r. W dniu 19 listopada 2007 r. została zawarta umowa pomiędzy powódką a Skarbem Państwa - Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, której przedmiotem było udzielenie zamawiającemu przez M. sp. z o.o. licencji na użytkowanie oprogramowania Ł. teletransmisji do systemu J. Łączna wartość wynagrodzenia z tytułu wykonania przedmiotu umowy wynosiła netto 79 200 zł. W dniu 19 listopada 2010 r. została zawarta umowa pomiędzy Skarbem Państwa - Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji a powódką, której przedmiotem było udzielenie licencji na użytkowanie oprogramowania Ł. teletransmisji do systemu J.. Wynagrodzenie licencyjne ustalone zostało w miesięcznych ratach - 2 300 zł netto (2 806 zł brutto). Powódka w dniu 26 czerwca 2013 r. zawarła umowę z (...) Urzędem Wojewódzkim w R., której przedmiotem było udzielenie licencji na użytkowanie oprogramowania Ł. teletransmisji do systemu J. Strony ustaliły wynagrodzenie miesięczne z tytułu udzielonej licencji w wysokości 2 500 zł.

Sąd Okręgowy uznał powództwo za zasadne w części. Nie podzielił zarzutów pozwanego co do braku legitymacji czynnej powódki. Przyjął, że prawa autorskie stanowiące przedmiot ochrony w tej sprawie należą do powódki, gdyż G.P., autor oprogramowania, był zatrudniony u powódki na stanowisku programisty, specjalisty informatyka, a oprogramowanie to stworzył w ramach wykonywania obowiązków pracowniczych (art. 74 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r. poz. 1231 ze zm.; dalej: „pr. aut.”). Stwierdził, że zawarta przez strony dnia 22 listopada 1995 r. umowa była umową licencyjną, która zgodnie z art. 66 ust. 1 pr. aut. uprawnia do korzystania z utworu w okresie pięciu lat na terytorium państwa, w którym licencjobiorca ma swoją siedzibę, chyba że w umowie postanowiono inaczej. Spostrzegł, że umowa licencyjna wygasła z dniem 22 listopada 2000 r., zatem w okresie od dnia 19 lutego 2007 r. do dnia 18 listopada 2007 r. pozwany korzystał z programu Ł. bezprawnie. Podkreślił, że również Wojewoda (...) i Wojewoda (...) bezprawnie korzystali z tego programu w okresie od dnia 1 listopada 2014 r. do

dnia 31 marca 2015 r. Wyjaśnił, że podstawę uwzględnionych roszczeń powódki stanowi art. 79 ust. 1 pkt 3b pr. aut.

Obie strony wniosły apelacje od wyroku Sądu Okręgowego.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 2 października 2018 r. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym, drugim i trzecim w ten sposób, że powództwo oddalił, w punkcie piątym w ten sposób, że kosztami procesu w całości obciążył powódkę, pozostawiając szczegółowe wyliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu, w punkcie szóstym i siódmym w ten sposób, że nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w W. kwotę 2 181,67 zł tytułem nieopłaconych kosztów sądowych, oddalił apelację powódki, zasądził od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 6 750 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Podzielił podniesiony w apelacji pozwanej zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez niepełną i niezbyt wnikliwą analizę zeznań G. P., prezesa powodowej spółki. Podkreślił, że G. P. miał pełną świadomość, że pozwany korzysta z tego programu i stan ten akceptował. Nie podzielił oceny Sądu Okręgowego, że po 2000 r. korzystanie z programu Ł. przez pozwanego stanowiło bezprawne naruszenie praw autorskich powódki, co uzasadniało przyznanie zryczałtowanego odszkodowania na podstawie art. 79 pr. aut. Wskazał bowiem, że po 2000 r. strony nadal współpracowały na takich samych zasadach, jakie zostały określone w umowie licencyjnej z 1995 r., pozwany nadal korzystał za wiedzą i zgodą powódki z oprogramowania Ł., powódka zaś świadczyła na rzecz pozwanego usługi mające na celu umożliwienie mu należytego korzystania z tego programu. Podniósł, że art. 66 pr. aut., który stanowił podstawę wniosku Sądu Okręgowego co do wygaśnięcia umowy licencyjnej po upływie 5 lat, nie ma charakteru kognitywnego. Wyraził zapatrywanie, odwołując się do art. 65 § 1 i 2 k.c., że dalsze wykonywanie przez pozwanego praw wynikających z umowy licencyjnej z 1995 r. odbywało się za zgodą powódki, dopiero zaś w 2007 r. warunki współpracy stron uległy zmianie w związku z zawarciem nowej umowy licencyjnej. Uznał ponadto, że powódka nie udowodniła tego, iż Wojewoda (...) i Wojewoda (...) korzystali z programu Ł. w okresie od dnia 1 listopada 2014 r. do dnia 31 marca

2015 r. Apelację powódki uznał za bezzasadną, gdyż przedmiotem zaskarżenia były tu jedynie odsetki od kwot zasądzonych przez Sąd Okręgowy.

Powódka wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając go w całości oraz zarzucając naruszenie prawa materialnego, mianowicie art. 74 ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r., poz. 664 ze zm.; dalej: „zam. publ.”), który nakazywał pod rygorem nieważności zachowanie formy pisemnej, oraz art. 73 zam. publ., który nakazywał zawieranie umów na czas oznaczony, a także naruszenie przepisu postępowania, mianowicie art. 382 k.p.c. przez bezpodstawne pominięcie części zebranego materiału dowodowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z mającym zastosowanie w niniejszej sprawie art. 74 zam. publ., umowy w sprawach zamówień publicznych wymagają pod rygorem nieważności zachowania formy pisemnej, chyba że przepisy odrębne wymagają innej formy szczególnej. Regulacja ta została następnie powtórzona w art. 139 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2017 r. poz. 1579 ze zm.; dalej: „pr. zam. publ. 2004”) i w art. 432 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2021 r. poz. 1129 ze zm.; dalej: „pr. zam. publ. 2019”). Zastrzeżenie w ustawie formy pisemnej pod rygorem nieważności oznacza, że została wyłączona dopuszczalność zawarcia umowy w sposób dorozumiany (art. 60 k.c.). Bez znaczenia pozostaje zatem dokonane przez Sąd Apelacyjny ustalenie, że po 2000 r. strony nadal współpracowały na takich samych zasadach, jakie zostały określone w umowie licencyjnej z 1995 r., pozwany nadal korzystał za wiedzą i zgodą powódki z oprogramowania ł., powódka zaś świadczyła na rzecz pozwanego usługi mające na celu umożliwienie mu należytego korzystania z tego programu.

Według art. 73 zam. publ., obowiązującego w dniu 22 listopada 1995 r., umowy w sprawach zamówień publicznych nie mogły być zawierane na czas nieoznaczony, a zawarcie umowy na czas dłuższy niż 3 lata wymagało wcześniejszej zgody Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Nie ma tu znaczenia

okoliczność, że wspomniana reguła została wprawdzie powtórzona w art. 142 ust. 1 pr. zam. publ. 2004 i w art. 434 ust. 1 pr. zam. publ. 2019, jednakże - zgodnie z art. 143 ust. 1 pkt 5 pr. zam. publ. 2004 i z art. 435 ust. 1 pkt 4 pr. zam. publ. 2019 - na czas nieoznaczony może być zawierana umowa, której przedmiotem są dostawy licencji na oprogramowanie komputerowe, przepisy te bowiem nie obowiązują z mocą wsteczną. W konsekwencji więc zawarta przez strony umowa z dnia 22 listopada 1995 r. oczywiście mogła być zawarta tylko na czas oznaczony.

Podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. jest częściowo jest niedopuszczalny (art. 398³ § 3 k.p.c.), częściowo zaś stanowi powtórzenie podniesionego w skardze kasacyjnej trafnego zarzutu naruszenia prawa materialnego.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.